ოქროს ჩიჟოვა

ათენი, 16 სექტემბერი. 25 ათასი მაყურებელი დაესწრო „კარაისაკისის“ სტადიონზე გამართულ მძლეოსანთა IX ევროპული ჩემპიონატის საზეიმო გახსნას. შეჯიბრების პირველი დღის პროგრამიდან ყველაზე საინტერესო გამოდგა ბირთვის მკვრელ ქალთა ორთაბრძოლა. როგორც მოსალოდნელი იყო, მძლეოსნობის ამ სახეობაში ჩემპიონის სახელი უნდა გაერკვია სსრ კავშირის წარმომადგენელის ნ. ჩიჟოვასა და ოლიმპიური ჩემპიონის მ. გუმელის ბრძოლას. როგორც ცნობილია, სულ ახლახანს ბერლინში გერმანელმა მძლეოსანმა 20 მ 10 სმ აჩვენა და 1 სანტიმეტრით გააუმჯობესა ჩიჟოვას მსოფლიო მიღწევა. ახლა ამ ორი შესანიშნავი სპორტსმენის დუელი ათენის სტადიონზე გაიმართა და საბჭოთა სპორტსმენის გამარჯვებით დამთავრდა. ჩიჟოვამ არა მარტო მოიპოვა ევროპის ჩემპიონის სახელი, არამედ გაიმეორა გუმელის მსოფლიო რეკორდიც. ყველა ცდაზე ჩიჟოვას ნაჩვენებმა მაღალმა შედეგებმა (მისი ბირთვი ყოველთვის 20 მეტრს უახლოვდებოდა) შეაცბუნა გერმანელი სპორტსმენი, მან ორჯერ გადააბიჯა წრეს და საბოლოოდ 19 მეტრსა და 58 სანტიმეტრს დასჯერდა.

20 კილომეტრზე სპორტულ სიარულში საბჭოთა სპორტსმენი ნ. სმაგა მხოლოდ მესამე იყო. გაიმარჯვა ინგლისელმა პ. ნიჰილმა, ტოკიოს ოლიმპიადის ვერცხლის პრიზიორმა. მაინც და მაინც ვერც 10.000 მეტრზე რბენაში იმარჯვეს ჩვენმა მძლეოსნებმა. აქ ფინიშთან პირველი იყო ი. ჰააზე (გდრ). ნ. სვირიდოვმა ბრინჯაოს მედალი მოიპოვა.

ჩემპიონატი დატოვა გფრ-ის ნაკრებმა იმის გამო, რომ ამ გუნდის წევრი ი. მაი ჩემპიონატის სააპელაციო ჟიურიმ არ დაუშვა შეჯიბრებაზე, იმ მოტივით, რომ შარშან „თავი შეაფარა“ გფრ-ს და ახლა მისი სახელით უნდოდა ასპარეზზე. ჟიურის გადაწყვეტილება სამართლიანი იყო. იგი ხელმძღვანელობდა მძლეოსნობის საერთაშორისო ფედერაციის წესდების თანახმად, რომელიც ითვალისწინებს, რომ სპორტსმენი, რომელიც იცავს ქვეყნის სპორტულ ღირსებას, აქ უნდა ცხოვრობდეს არა ნაკლებ 3 წლის განმავლობაში.

• • •

სურათზე: ნ. ჩიჟოვა ბირთვის კვრის დროს.

უმასპინძლებს ბულგარეთი

19 სექტემბერს ბულგარეთში სტარტს აიღებს თავისუფალ მოჭიდავეთა ევროპული ჩემპიონატი. წინასწარ შეიძლება ითქვას, რომ შეჯიბრება წარმატებით ჩატარდება, რადგან ბულგარელებს დიდი ტურნირების მოწყობის საკმაო გამოცდილება აქვთ, ამასთან, თავისუფალი ჭიდაობა ერთ-ერთი პოპულარული სპორტის სახეობაა ამ ქვეყანაში.

მოსალოდნელია, რომ გუნდური პირველობისთვის ბრძოლა გაიმართება სსრ კავშირის, ბულგარეთისა და თურქეთის მოჭიდავეებს შორის. ცალკეულ წონით კატეგორიებში წარმატების იმედი უნდა ჰქონდეთ ევროპის სხვა ქვეყნების წარმომადგენლებსაც, უმთავრესად, უნგრეთის, რუმინეთის, გდრ-ის, პოლონეთის მოჭიდავეებს.

რამდენიმე სიტყვა საბჭოთა მოჭიდავეების მთავარ კონკურენტებზე. ბულგარეთის გუნდის ყოველი ათლეტი შეიძლება ჩაითვალოს ჩემპიონატის საპრიზო ადგილის პრეტენდენტად. რაც შეეხება თურქეთის გუნდს, ის მრავალი წლის მანძილზე დიდი შეჯიბრებების უცვლელი ლიდერი იყო, ბოლო წლებში კი დაკარგა ის სიკაშკაშე, წინათ რომ ახასიათებდა. ეს გამოიწვია ამ ქვეყნის მოჭიდავეთა მიერ გამოცხადებულმა ბოიკოტმა თავისი ქვეყნის ფედერაციის მიმართ და ეს უკანასკნელი იძულებული გახდა ერთბაშად „გაეწმინდა“ გუნდი ჯიუტი სპორტსმენებისგან. „პენსიაში“ გავიდნენ ყაფლანი, აკბასი, დაღესტანლი, დარჩა მხოლოდ აიკი, ხოლო შესაფერი ცვლის მომზადებაზე თურქეთში დროზე არ იზრუნეს. თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ თურქეთის გუნდში შეყვანილი ახალგაზრდა ნიჭიერი მოჭიდავეები სათანადო წინააღმდეგობას გაუწევენ ჩემპიონატის სხვა მონაწილეებს. დაბოლოს, სსრ კავშირის ნაკრების შესახებ. წინასწარ შეიძლება ითქვას, რომ მძიმე წონაში პირველობისთვის ბრძოლა გაიმართება ბულგარელ ო. დურალიევსა და საბჭოთა სპორტსმენ შ. ლომიძეს შორის. 120-კილოგრამიანი გიგანტი ალბათ დიდ ბრძოლას გაუმართავს „ახლად გამოცხობილ“ საბჭოთა მძიმეწონოსანს. საშუალო წონის მოსკოველი კ. სტრახოვი წლეულს ივნისის თვეში კვლავ გახდა სსრ კავშირის ჩემპიონი. იგიც ძალზე სწრაფია, უტევს პირველი წუთიდან ასპარეზობის დამთავრებამდე. ი. გუსოვმა (პირველი ქვესაშუალო წონა) ჩვენს გუნდში მსოფლიო ჩემპიონის ზ. ბერიაშვილის ადგილი დაიკავა. იგი თუმცა დებიუტანტია, მაგრამ არ შეიძლება ნაკრების ახალბედად ჩაითვალოს. იური კარგა ხანს იჯდა სსრ კავშირის ნაკრების სათადარიგოთა სკამზე. იაკუტელი რ. დმიტრიევი (უმჩატესი წონა) პირველად გამოვა ევროპულ ხალიჩაზე. მის ანგარიშზეა საგრძნობი გამარჯვებები სხვადასხვა მასშტაბის სარბიელზე. იგი ხომ უკანასკნელი მსოფლიო ჩემპიონატის ვერცხლის პრიზიორია.

მე დავასახელე მხოლოდ დებიუტანტები. სხვა წონით კატეგორიებში გამოდიან გამოცდილი ათლეტები ნ. ხოხაშვილი, პ. შალენი, ტ. ალიბეგაშვილი, ვ. გულიუტკინი. თვითეულს შეუძლია გაიმარჯვოს. მაგრამ მარჩიელობას ნუ დავიწყებთ: ევროპის ჩემპიონატში ბევრი უცნობი ჭაბუკი „ჩაერევა“ მათ პირად საქმეში.

მ. პროროვნერი.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლელო

№ 183 (3922)

1969 წ. 18 სექტემბერი. ხუთშაბათი.

ფასი 2 კაპ.

საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კომიტეტისა და პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО Орган Комитета по физической культуре и спорту при Совете Министров ГССР и республиканского Совета профсоюзов

გაზეთი გამოდის 1934 წლის 18 აპრილიდან

XXXVII

იქნებ დიდოსტატიც გახდეს

მოსკოვი, 17 სექტემბერი (ტელეფონით, ჩვენი კორ.). ხარკოველი ვ. სავონი ერთადერთი ოსტატია, რომელიც დიდოსტატებს არ ეპუება, ორ მათგანს (ვასიუკოვს, ფურმანს) ფარხმალიც დააყრევინა. VIII ტურში სავონი მ. ტალს შეხვდა.

სავონმა მეტოქეს პაიკი შესწირა და იერიში დაიწყო მეფეზე. ეს სწორი ფსიქოლოგიური ნაბიჯი იყო: მსოფლიოს ექს-ჩემპიონს არ უყვარს დაცვა. ვერც ამჯერად უვნებელყო მან მუქარები. სავონმა გაიმარჯვა.

— სავონი ყოჩაღად თამაშობს. იქნებ დიდოსტატიც გახდეს, მაგრამ გვაღელვებს ტალის ჯანმრთელობა. მართალია, ექიმებმა მას თამაშის ნებართვა მისცეს, მაგრამ ვერ არის კარგად. ეს დამაფიქრებელია, — თქვა დ. ბრონშტეინმა.

ჩვეული მონდომებით იბრძოდა ს. ფურმანი ა. ლუტიკოვთან. პოზიციური მანევრირებით მოსაგები პოზიციაც შექმნა, მაგრამ სასტიკ ცაიტნოტში აღმოჩნდა. ლენინგრადელ დიდოსტატს არ ეხერხება ელვისებური თამაში. ამიტომაც ვერ მოასწრო საკონტროლო სვლების გაკეთება: 36-ე სვლაზე ალამი ჩამოუვარდა. გულდასაწყვეტი წაგებაა.

ა. ზაიცევმა ვერაფერი გააწყო მ. ტაიმანოვის მწყობრი თამაშის წინააღმდეგ. ყოველი სვლით მისი პოზიცია უარესდებოდა. ბოლოს ციმბირელი დიდოსტატი დანებდა.

7 პარტია ყაიმით დამთავრდა. საინტერესო იყო ე. გელერ — ტ. პეტროსიანის შეხვედრა. დებიუტში პეტროსიანმა მოულოდნელად პაიკი შესწირა და ძალზე აქტიური პოზიცია მიიღო. ასევე მოულოდნელად მან მიიღო გელერის შემოთავაზებული ყაიმი. „ღრმად ვერ შევაფასე ჩემი პოზიციის შენიღბული შესაძლებლობები“, — იმართლა თავი პეტროსიანმა.

არც თუ დიდი გართულებების შემდეგ დაზავდნენ ე. ვასიუკოვი — ი. ბალაშოვი, ი. პლატონოვი — ლ. შტეინი, რ. ხოლმოვი — ა. გიპსლისი, ვ. სმისლოვი — ო. ავერკინი, ე. გუფელდი — ს. ჟუხოვიცკი და ვ. ლიბერზონი — ლ. პოლუგაევსკი.

გადაიდო ვ. კუპრეიჩიკ — ო. ტუკმაკოვის პარტია.

მსაჯთა კოლეგიამ გამოაცხადა, რომ VI ტურის გადადებულ ა. ზაიცევ — პლატონოვისა და გიპსლის — გუფელდის პარტიებში ა. ზაიცევი და გიპსლისი გაუთამაშებლად დანებდნენ.

8 ტურის შემდეგ ლიდერთა ჯგუფში არიან: ტ. პეტროსიანი, ვ. სავონი — 5,5-5,5 ქულა, ლ. პოლუგაევსკი — 4,5 (2), ვ. სმისლოვი—4,5 (1), ე. გუფელდი, ა. ლუტიკოვი და რ. ხოლმოვი — 4,5-4,5.

მემორიალი დამთავრდა

ჰავანა, 17 სექტემბერი. აქ დამთავრდა ხ. კაპაბლანკას საჭადრაკო მემორიალი. I-II ადგილები გაიყვეს საბჭოთა დიდოსტატებმა ს. ხუეტინმა და ვ. კორჩნოიმ — 11,5-11,5 ქულა. III ადგილზეა ს. გლიგორიჩი (იუგოსლავია) — 11. ხუთეულში მოხვდნენ დიდოსტატები ვ. ულმანი (გდრ) და ი. დონერი (ჰოლანდია).

კვლავ გამარჯვება

ლიუბლინი, 17 სექტემბერი. ქალთა IV მსოფლიოს გუნდურ პირველობაში შედგა გადადებული პარტიების დამთავრება. როგორც ცნობილია, სსრ კავშირ — პოლონეთის მოჭადრაკეთა მატჩში დაუმთავრებელი დარჩა ლიტმანოვიჩ — ალექსანდრიას შეხვედრა. თამაში არ განახლებულა: საშინაო ანალიზმა დაარწმუნა პოლონელი ბრძოლის გაგრძელების უაზრობაში და დანებდა.

ამრიგად, საბჭოთა მოჭადრაკეებმა ოლიმპიადის მასპინძლებს მოუგეს შეხვედრა ანგარიშით 1,5:0,5.

6 ტურის შემდეგ წინაა ჩეხოსლოვაკიის გუნდი — 11 ქულა (12-დან). სსრ კავშირის მოჭადრაკეებს — 9,5 ქულა აქვთ 10-დან.

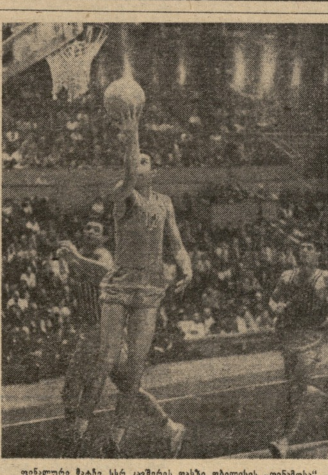

ფინალური მატჩი სსრ კავშირის თასზე თბილისის „დინამოსა“ და კიევის „სტროიტელის“ კალათბურთელთა შორის. ამ დღეს სხვა დინამოელებთან ერთად თავი გამოიჩინა თბილისის გუნდის ვეტერანმა ვ. უგრეხელიძემ. მისი სწრაფი და სახიფათო იერიშების უვნებელყოფა უკრაინელთა დაცვის გადაუჭრელ პრობლემად დარჩა.

სურათზე: უგრეხელიძე ეფექტურად ამთავრებს კიდევ ერთ იერიშს.

ფოტო მ. ზარგარიანისა.

(ამ შეჯიბრების ანგარიში იხ. მე-3 გვ.).

ს ა მ ი რ ე კ ო რ დ ი

ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავს მიეძღვნა აფხაზეთის „განთიადის" პირად-გუნდური პირველობა ცურვაში, რომელიც სოხუმის საცურაო აუზში ჩატარდა. ასპარეზობაში გუნდური I ადგილი დაიკავეს გაგრის რაიონის სპორტსმენებმა, II ადგილზე გავიდნენ სოხუმელები.

პირად შეჯიბრებაში დამყარებული იქნა აფხაზეთის „განთიადის" სამი რეკორდი. აქედან ორი ეკუთვნის გაგრელ პირველთანრიგოსანს ვ. კონონოვს (100 მ ბატერფლაის სტილითა და 200 მ კომპლექსურ ცურვაში). მესამე რეკორდი დამყარებულ იქნა 4×200 მ თავისუფალი სტილით ესტაფეტაში. რეკორდის ავტორები არიან გაგრელი სპორტსმენები: ა. ვოლინოვი, ვ. კოლესნიკოვი, ა. სემიონოვი და ვ. კონონოვი.

გოგონებს შორის 100 და 200 მ გულაღმა ცურვაში ჩემპიონობა მოიპოვა ყველაზე ახალგაზრდა მონაწილემ, გაგრელმა სპორტსმენმა 12 წლის ლუდმილა სუინმა, ხოლო ბრასის სტილით ცურვაში ყველაზე ძლიერი იყო სოხუმელი სპორტის ოსტატი ლუდმილა ანდრეევა. ბატერფლაის სტილით 100 მ ცურვაში პირველობა არავის დაუთმო პერსპექტიულმა გაგრელმა მოცურავემ სვეტლანა ტიხონოვამ.

გაგრის სპორტსმენების წარმატება იმითაც აიხსნება, რომ მათ აქვთ შესაძლებლობა რეგულარულად, ზამთარ-ზაფხულ ივარჯიშონ გაგრისა და ბიჭვინთის დახურულ საცურაო აუზებში.

გ. იაშვილი.

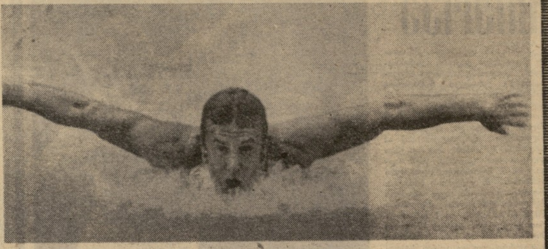

ს უ რ ა თ ზ ე: ვ. კონონოვი შეჯიბრების დროს.

ფოტო ავტორისა.

საით მიდის ქართული ფარიკაობა?

აი, უკვე თორმეტ წელზე მეტია, რაც საფარიკაო ბილიკზე გამოვდივარ. ჩემი წარმატებები ამ სახეობაში შედარებით მოკრძალებული იყო, მაგრამ ერთი კი ცხადია, რომ ფარიკაობასთან ყოველთვის მაკავშირებდა გულწრფელი სიყვარული. ყველაფერს თავი რომ დავანებოთ, ჩვენს ოჯახს მოფარიკავეთა ოჯახსაც ეძახიან. ორმა უფროსმა ძმამ გოგიმ და კოტემ კარგა ხანია დატოვეს ასპარეზი. მიუხედავად ამისა, დღე ისე არ გავა, რომ ოჯახურ წრეში თავი არ მოვიყაროთ. საუბარი იწყება და მთავრდება ფარიკაობით. ჩვენთან ხშირად მოდიან რესპუბლიკის ცნობილი მოფარიკავეებიც. მაშინ ჩვენი მსჯელობა პირადულ ფარგლებს ცილდება და უფრო ფართო მნიშვნელობას იძენს. სწორედ ამ საუბრებმა მაფიქრებინა გამომექვეყნებინა წერილი ქართული ფარიკაობის საჭირბოროტო საკითხებზე.

საქმე ისაა, რომ ჩვენი რესპუბლიკის სპორტულ საზოგადოებრიობას, რომელიც ათეული წლების მანძილზე განებივრებული იყო ქართველ მუშკეტერთა მიღწევებით, როგორღაც შეუმჩნევლად გამოეპარა ჩვენი საფარიკაო სკოლის მოულოდნელი კრიზისი. თუმცა ამ ჩავარდნას მოულოდნელობას ვერ მივაწერთ.

ჭეშმარიტების დასადგენად ურიგო არ იქნება თვალი გადავავლოთ ქართული ფარიკაობის არც თუ ისე შორეულ წარსულს. სპორტის ამ სახეობაში სასახელო ტრადიციებს ქმნიდნენ ცნობილი სპორტსმენები და მწვრთნელები: ლევ გოლოვნია, სიმონ საყვარელიძე, ანატოლ ფიოდოროვი, შოთა დარასელია, ტრიფონ მესხი, ოთარ დიდებულიძე, ვლადიმერ ქოჩიაშვილი, თეიმურაზ ისლამოვი და სხვები. სწორედ მათ მოუპოვეს პირველად ქართულ ფარიკაობას საკავშირო აღიარება. ეს იყო ჩვენი ფარიკაობის პირველი ნაბიჯები. განთქმული ვეტერანების მიერ გაკვალულ გზას გაჰყვა მოფარიკავეთა მომდევნო პლეადა. სწორედ ამ თაობიდან გამოსულ მოფარიკავეთა სახელთან არის დაკავშირებული ჩვენი ეროვნული ფარიკაობის „ოქროს ხანა".

უკვე 1956 წელს ქართველ მოფარიკავეთა ოჯახიდან ორი დელეგატი მონაწილეობდა მელბურნის ოლიმპიურ თამაშებში. ალბათ, გახსოვთ მათი გვარებიც — ესენი იყვნენ ფოლადის ხარალის ცნობილი ოსტატები რევაზ ცირეკიძე და იური ოსიპოვი. მელბურნის ოლიმპიადაში მონაწილეობა, სადაც მაშინ ასპარეზობდა მსოფლიოს მოფარიკავეთა ელიტა, მარტო ამ ორი ქართველი სპორტსმენის პირადი წარმატება არ ყოფილა. უბრალოდ, ისინი აღმოჩნდნენ ქართველ მოფარიკავეთა ნიჭიერი მრავალრიცხოვანი გვარდიის ლიდერები. ვფიქრობ, არ არის ფარიკაობის არც ერთი მოყვარული, რომელიც არ იცნობდეს რ. ცირეკიძისა და ი. ოსიპოვის თაობის ცნობილ მუშკეტერებს: ნუგზარ ასათიანს, გურამ კოსტავას, ოთარ კიკალეიშვილს, გურამ ჯაიანს, ჯონდო მაჭავარიანს, მორის სახვაძეს, ოტია მოსიძეს, ჯემალ გოგაძეს, ჯულიეტა გიორგაძეს, იზოლდა ესაიაშვილსა და სხვებს. ამ სპორტსმენთა რიგებიდან გამოვიდნენ არა მარტო საკავშირო, არამედ საერთაშორისო კლასის მოფარიკავეები. ეს ის პერიოდია, როცა ფარიკაობის სამყარომ ერთხმად აღიარა ქართველ სპორტსმენთა მაღალი ოსტატობა. რა დასამალია, ჯერ კიდევ ამ დროს ფარიკაობა არ სარგებლობდა საქართველოში პოპულარობით, მაგრამ საკავშირო და საერთაშორისო შეჯიბრებებში სახელოვანი მუშკეტერების გამარჯვებებმა სპორტის ამ საინტერესო სახეობას მრავალრიცხოვანი თაყვანისმცემელი და ქომაგი გაუჩინა. კარგად მახსოვს ორმოცდაათიანი წლების ბოლოს ფარიკაობის სავარჯიშო დარბაზები ვერ აუდიო- და სპორტის ამ სახეობაში დაოსტატების მსურველებს. შეჯიბრებებსაც სხვა შნო და ლაზათი ჰქონდა. თვით მცირე მასშტაბის ასპარეზობასაც კი მრავალი მონაწილე ჰყავდა. თვითეულ მათგანს სამაგალითოდ ჰყავდა მიჩნეული სახელოვანი სპორტსმენები: რ. ცირეკიძე, ი. ოსიპოვი, ნ. ასათიანი, ჯ. გიორგაძე, გ. კოსტავა, მ. სახვაძე და სხვები. შედეგმაც არ დააყოვნა. ნორჩი ქართველი მოფარიკავეებიც წარმატებებით გამოვიდნენ საერთაშორისო სარბიელზე. გავიხსენოთ ჭაბუკთა მსოფლიო პირველობების მონაწილეები მ. ადეიშვილი, გ. ლორთქიფანიძე, გ. ანდრიაძე, რ. კეკელია, ო. საკანდელიძე...

ერთი შეხედვით, ქართული ფარიკაობა შეუნელებლად ვითარდებოდა. მაგრამ უკვე მაშინ ჩვენი ფარიკაობის ბედ-იღბლით დაინტერესებული ადამიანები ამჩნევდნენ ზოგიერთ ნაკლოვანებებს, რომლებიც სხვადასხვა ხარისხის მედლების შუქზე ფერმკრთალდებოდა.

მაგრამ „კრიტიკის მოყვარულთა" ენთუზიაზმი მალე გაანელა ჩვენი მოფარიკავეების ახალ-ახალმა წარმატებებმა. წარმატებებს კი, როგორც წესი, ტონს აძლევდა ქართული ფარიკაობის ელიტა. ეს ელიტა ჯერ კიდევ ჯანღონით აღსავსე და საკმაოდ ახალგაზრდა იყო. მაგრამ არავის უნახავს უბერებელი სპორტსმენები, და ადრე თუ გვიან, სამწუხაროდ, ყველა მოფარიკავე ტოვებს სარბიელს. ბუნებრივია, რომ ამ დროს ხდება თაობათა ცვლა. მაგრამ რომელ ცვლაზე შეიძლებოდა ლაპარაკი, როცა ფარიკაობის მასობრიობა ჩვენს რესპუბლიკაში წლითიწლობით მცირდებოდა. ეს კიდევ ერთხელ ადასტურებს საკმაოდ გაცვეთილ ჭეშმარიტებას იმის თაობაზე, რომ მიღწეულით არასოდეს არ უნდა დაკმაყოფილდე და არასოდეს არ უნდა დააშრო იმ წყაროს სათავე, რომელსაც სპორტის მასობრიობა ჰქვია. ჩვენი ფარიკაობის დღევანდელი წარუმატებლობის მიზეზებზე ქვემოთ გვექნება საუბარი. ახლა კი მოკლედ შევეხოთ ქართული ფარიკაობის იმ წლებს, რომელსაც მომავალში ქებით როდი მოიხსენიებს სპორტული მემატიანე. შეჯიბრებებში მონაწილეობდნენ ერთიდაიგივე სპორტსმენები. ვიდრე ისინი ახალგაზრდები იყვნენ, ცვლას არც საჭიროებდნენ. მაგრამ დადგა დრო, როცა მათი იარაღი აღარ იყო ისეთი ბასრი, როგორც წინა წლებში. მათგან კი კვლავინდებურად მოითხოვდნენ ახალ-ახალ გამარჯვებას. მათ სულ უფრო და უფრო უჭირდათ გამკლავებოდნენ სხვადასხვა რესპუბლიკების ახალგაზრდა მოფარიკავეებს, რომლებმაც სულ რამდენიმე წლის წინათ გამოიჩინეს თავი დიდ სპორტში. ჩვენმა წარმატებებმაც თანდათან იკლო. მარტო ის ფაქტი, რომ მეხიკოს ოლიმპიადაში არც ერთი ქართველი მოფარიკავე არ მონაწილეობდა, გაუგებრობას კი არ უნდა მიეწეროს, არამედ მოვლენათა ლოგიკურ მსვლელობას.

... და აი, კადიევკის წლევანდელი საკავშირო ჩემპიონატი.

ამ ასპარეზობის შემდეგ დავრწმუნდით, რომ ქართულ ფარიკაობას უკან დასახევი გზა აღარა აქვს. თვითონ განსაჯეთ: საერთო გუნდური VIII ადგილი, არც ერთი მედალი, არც ერთი ფინალისტი. როგორც იტყვიან, კომენტარი ზედმეტია! არასოდეს უასპარეზიათ ასე ცუდად ჩვენს მოფარიკავეებს, არასოდეს ყოფილა მათი სპორტული „ნადავლი" ასეთი ღარიბი, როგორც ამ შეჯიბრებაში.

ჩვენი გაზეთის ცნობილი რუბრიკისა არ იყოს, დადგა „ჟამი ფიქრისა და განსჯისა".

და მაინც რა არის ქართული ფარიკაობის ესოდენ დაკნინებისა და დაქვეითების ძირითადი მიზეზები?

სიმართლეს თვალებში უნდა შევხედოთ და ვაღიაროთ, რომ ჩვენი რესპუბლიკის საფარიკაო ბაზები სავალალო მდგომარეობაშია. ფაქტიურად თბილისელი მოფარიკავეების (ნუ დაგავიწყდებათ, რომ საქართველოს ნაკრების ყველა წევრი, სამწუხაროდ, თბილისელია) განკარგულებაშია მხოლოდ ერთი სავარჯიშო დარბაზი. ისიც ნაწყალობევს უფრო ჰგავს, რადგან მოფარიკავეებს დღეში სულ სამიოდე საათის განმავლობაში ემსახურება. სრულფასოვანი ბაზების გარეშე კი, მოგეხსენებათ, ყოველგვარ მნიშვნელოვან წარმატებებზე ლაპარაკიც ზედმეტია. რაც შეეხება საქართველოს სხვა ქალაქებისა და რაიონების სპორტული ბაზების მდგომარეობას, ამაზე უმჯობესია მათმა წარმომადგენლებმა ისაუბრონ.

აქვე შევეხებით საფარიკაო ინვენტარის საკითხსაც. ერთ დამახასიათებელ დეტალზე შევჩერდები. ხალხთა IV სპარტაკიადის შემდეგ ჩვენი ნაკრები გუნდის მოფარიკავეებს საფარიკაო ნიღბები აღარ მიუღიათ. ქალაქის ცენტრალურ სპორტულ სკოლას სულ 11 ნიღაბი აქვს, ეს მაშინ, როცა საქართველოს ნაკრებში 60-ზე მეტი სპორტსმენი გამოდის.

სულ უფრო და უფრო იგრძნობა კვალიფიციურ მწვრთნელთა ნაკლებობაც. დღეს, როცა სპორტის თითქმის ყველა სახეობა არნახულ აღმავლობას განიცდის, როცა პრინციპულად შეიცვალა ფარიკაობის სწავლების მეთოდიც, ჩვენი მწვრთნელების უმრავლესობა მოძველებული მეთოდით აგრძელებს მუშაობას. მათ გამოცდილებასთან ერთად, მათთვის მინდობილი საქმის სიყვარულიც აკლიათ.

მაგონდება ერთი საინტერესო შემთხვევა. შარშან შემთხვევით შევიარე „ბურევესტნიკის" დარბაზში. ამ დღეს თბილისში დიდი ფეხბურთის დღე იყო და ქალაქის ქუჩებიც დაცარიელებულიყო. სპორტულ დარბაზში მწვრთნელი ტ. მესხი ახალბედა მოფარიკავეთა შორის ჩამდგარიყო და მორიგ ვარჯიშს ატარებდა. კარგად ვიცოდი, რომ იგი ფეხბურთის დიდი თაყვანისმცემელი იყო და თითქმის არცერთ მატჩს არ აკლდებოდა. მართლაც, რა დიდი სიყვარული, თუ შეიძლება ითქვას, ფანატიზმიც კი უნდა ამოძრავებდეს ასეთ კაცს მინდობილი საქმისადმი!

მაგრამ სამწუხაროდ, ასეთი მწვრთნელები ჩვენში თითზე ჩამოსათვლელია.

განსაკუთრებით გულდასაწყვეტია ის ფაქტი, რომ საფარიკაო ცხოვრება საქართველოს სხვა ქალაქებსა და რაიონებში ზედმიწევნით ჩამორჩება. მახსოვს, ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინათ ზესტაფონში ფარიკაობა სპორტი № 1 სახეობადაც კი იყო მიჩნეული. ამ ქალაქის წარმომადგენლები წარმატებით გამოდიოდნენ არა მარტო რესპუბლიკურ, არამედ საკავშირო შეჯიბრებებშიც. ზესტაფონელი მოფარიკავეების მიღწევებში უდიდესი დამსახურება მიუძღვის ჩვენი ფარიკაობის ერთ-ერთ უხუცეს მოღვაწეს სიმონ საყვარელიძეს. მაგრამ საკმარისი იყო ეს ღვაწლმოსილი ადამიანი ხანდაზმულობის გამო ნაწილობრივ ჩამოშორებოდა პედაგოგიურ საქმიანობას, რომ ზესტაფონელი სპორტსმენების წარმატებამ იკლო და ბოლოს ვეტერანის მთელი ამაგი წყალში ჩაიყარა. იგივე ითქმის დიდი საფარიკაო ტრადიციების მქონე ქუთაისის, აფხაზეთის მოფარიკავეებზეც. ასე გამოგვეცალა ხელიდან ქართული ფარიკაობის რამდენიმე აღიარებული ცენტრი. მათ გარეშე თბილისი ფარიკაობის ერთადერთ ოაზისს დაემსგავსა.

დიდ ვალშია ეროვნული ფარიკაობის წინაშე საქართველოს სახელმწიფო ფიზიკური კულტურის ინსტიტუტის ფარიკაობის კათედრაც. სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ თავისი არსებობის მანძილზე ამ კათედრას ქართულ ენაზე ფარიკაობის არც ერთი სახელმძღვანელო გამოსაცემად არ მოუმზადებია. ესეც ხომ არ არის ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზი ჩვენი ფარიკაობის ჩამორჩენისა?

ყოველთვის საწყენია, რომ ცნობილი სპორტსმენები ტოვებენ სარბიელს, მაგრამ განსაკუთრებით გულდასაწყვეტია, როცა ისინი ნაადრევად ეთხოვებიან სპორტის საყვარელ სახეობას. ზოგჯერ ეს აუცილებლობითაც არის გამოწვეული. მაგრამ მიუტევებელ შეცდომად მიმაჩნია, რომ მწვრთნელთა და სპორტის ზოგიერთი მესვეურის ზერელე დამოკიდებულებისა და უყურადღებობის გამო შორდებიან ისინი სპორტს. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ სპორტსმენის გამოზრდას საკმაო დრო სჭირდება და უფლება ა რ ა გვაქვს ნაადრევად შევველიოთ მას. მაგალითისათვის შორს ნუ წავალთ. განა 24 წლის ასაკში არ დაანება თავი ფარიკაობას ცნობილმა მუშკეტერმა რ. ცირეკიძემ. მახსოვს, თავის დროზე ყველა აღფრთოვანებული იყო მისი სპორტული მიღწევებით. მაგრამ ყველა სპორტსმენს წარმატებებთან ერთად დროებითი წარუმატებლობის ხანაც აქვს. ხშირად ეს გამოწვეულია ფსიქოლოგიური დეპრესიით. ასე დაემართა თავისი ხანმოკლე სპორტული კარიერის ბოლოს რ. ცირეკიძესაც. აი, როდის უნდა ამოსდგომოდნენ გვერდში ამ სპორტსმენს ჩვენი მწვრთნელები, ამხანაგები. სამწუხაროდ, ასე არ მოხდა და აი, შედეგიც: სპორტული აყვავების ასაკში დავკარგეთ ძლიერი სპორტსმენი, რომელსაც კიდევ ბევრი შეეძლო გაეკეთებინა ქართული ფარიკაობისთვის. იგივე შეიძლება ითქვას სხვა ცნობილ მოფარიკავეებზეც — ო. კიკალეიშვილზე, გ. ჯაიანზე, ჯ. გოგაძეზე, ჯ. მაჭავარიანზე, გ. ცაგარელზე, გ. და კ. გოგელიებზე...

იქნებ ზოგიერთ მკითხველს ასეთი აზრი დაებადოს: რაღა დროსაა ამ სპორტსმენების გახსენებაო. საქმე ისაა, რომ ადრე დაშვებული შეცდომა მომავალში მაინც აღარ განმეორდეს. ეს სპორტსმენები წავიდნენ ისე, რომ მომავალ ცვლას არ დალოდებიან. თავის დროზე კი ამაზე არავის არ უფიქრია.

ა. გოგელია,
სპორტის ოსტატი.

რედაქციისგან: ა. გოგელიას წერილში აღძრულია ქართული ფარიკაობის ზოგიერთი საჭირბოროტო საკითხი. რედაქცია ამ წერილს აქვეყნებს დისკუსიის წესით. ვფიქრობთ, ჩვენი გაზეთის ფურცლებზე წერილს გამოეხმაურებიან ფარიკაობის სპეციალისტები, სპორტსმენები, სპორტის ამ სახეობის მოყვარულები.

საქართველოს სპარტაკელები — ჩემპიონები

„სპარტაკის" რესპუბლიკური საბჭო ჩვენს რესპუბლიკაში თანამედროვე ხუთჭიდის ერთ-ერთი ფუძემდებელია. ორი ათეული წლის მანძილზე სპარტაკელებს ბევრჯერ უსახელებიათ თავი საკავშირო და საერთაშორისო სარბიელებზე. გუშინ სასიხარულო ცნობა მოვიდა მოსკოვიდან. აქ გამართულ ამ საზოგადოების ცენტრალური საბჭოს პირად-გუნდურ პირველობაში საქართველოს ნაკრებმა (სპორტის ოსტატები ა. კრავჩენკო, ი. ჯარიაშვილი და ნ. ჯავახიშვილი) 9 უძლიერეს კოლექტივთან ჭიდილში გუნდური პირველი ადგილი და ჩემპიონობა მოიპოვა. პირად ჩათვლაშიც გამარჯვებული გამოვიდა თბილისელი სპორტსმენი კრავჩენკო.

წლევანდელ ასპარეზობაში ჭაბუკი ხუთჭიდელებიც მონაწილეობდნენ. საქართველოს წარგზავნილებმა (ა. ჯავახიშვილი, ნ. ხუციშვილი, ვ. პილაევი) II გუნდური ადგილი დაიკავეს. პირად პირველობაში III საპრიზო ადგილი წილად ხვდა ა. ჯავახიშვილს. ორივე გუნდის საერთო ჩათვლაშიც გამარჯვებული საქართველოს ხუთჭიდელები გამოვიდნენ.

თ. ბაჩეჩილაძე.

დამთავრდა კალათბურთელთა პოპულარული ტურნირი

თბილისის „დინამო“— თასის სამგზის კავალერი

სსრ კავშირის თასის გათამაშებას კალათბურთში არც ისე დიდი ხნის ისტორია აქვს. ტურნირი დაარსდა 20 წლის წინ, 1949 წელს. თავისი არსებობის 5 წლისთავზე მან სრულიად უმიზეზოდ შეწყვიტა არსებობა. წლეულს საპატიო ჯილდოსთვის ბრძოლის კეთილი ტრადიცია აღსდგა თავის უფლებებში. როგორც უკვე ვიუწყებოდით, სსრ კავშირის 1969 წლის თასი თბილისის „დინამოს“ ვაჟთა და რიგის ტტტ-ს ქალთა კოლექტივებმა მოიპოვეს. ქვემოთ გთავაზობთ მოკლე შენიშვნებს ნახევარფინალურ და ფინალურ შეხვედრებზე.

ფინალურ მატჩში რიგის ტტტ-სა და თბილისის სპი-ს შორის აშკარად იგრძნობოდა ლატვიელთა ფიზიკური უპირატესობა. მათი ცენტრალური თავდამსხმელის უ. სემიონოვას „დაჭერა“ მასპინძლებმა ვერაფრით მოახერხეს, და ამან გადაწყვიტა კიდეც მატჩის ბედი. სურათზე: ფინალისტები დაჯილდოვების საზეიმო ცერემონიალზე.

ფოტო მ. ზარგარიანისა.

ქალები

სპი (თბილისი) — „ბურევესტნიკი“ (ლენინგრადი) 58:55 (32:23). შეხვედრის ბედი, ფაქტიურად, პირველ ნახევარში გადაწყდა. პოლიტექნიკური ინსტიტუტის კალათბურთელებმა წარმატებით გადაჭრეს ლენინგრადელთა შეტევის მექანიზმის (ერიომკინა, კნეტი, ხაბიბულინა) უვნებელყოფის პრობლემა. განსაკუთრებით საიმედოდ იყო „ჩაკეტილი“ ერიომკინა, რომელმაც თავის გუნდს ხუთ ქულაზე მეტი ვერ მისცა. თბილისელები მოქმედებდნენ კოლექტიურად, თავგანწირვით, ამიტომ კონკრეტულად ვერავის გამოვყოფთ. ვიტყვით მხოლოდ ერთს — გუნდმა პროგრამა-მინიმუმი შეასრულა. სსრ კავშირის თასის ფინალში მონაწილეობა თავისთავად დიდ წარმატებას ნიშნავს.

ტტტ (რიგა) — „დინამო“ (მოსკოვი) 79:69 (36:31). ბრძოლა იყო პრინციპული და შეუპოვარი. რიგელებმა გაიმარჯვეს. მაგრამ ჩვენზე უფრო დიდი შთაბეჭდილება დამარცხებულმა მხარემ დატოვა. სემიონოვა უდაოდ გადამწყვეტი ძალაა ჩვენს კალათბურთში და ლატვიელთა ბოლო გამარჯვებების სულისჩამდგმელი. მაგრამ მხოლოდ და მხოლოდ სემიონოვაზე თამაშმა ტტტ-ს დაუკარგა ადრინდელი სტილი. სიმსუბუქე, თავისებური ხელწერა, რომლითაც ვანსხვავებდით ამ გუნდს სხვა დანარჩენებისგან. სემიონოვა გახდა იმის მიზეზიც, რომ მოედანზე ადგილს ვეღარ პოულობს ისეთი ბრწყინვალე ცენტრალური თავდამსხმელი, როგორიც სმილძინია-ბუდოვსკაა.

მოსკოვის „დინამოს“ თამაში უფრო ეფექტური და პერსპექტიული გვეჩვენა. ყოველ შემთხვევაში, გუნდი ბრწყინვალედ ფლობს თანამედროვე კალათბურთის ისეთ ელემენტებს, როგორიცაა სისწრაფე, სროლების სიზუსტე და მანევრულობა დაცვაში.

„დინამო“ (მოსკოვი) — „ბურევესტნიკი“ (ლენინგრადი) 77:67 (29:32). წინა დღის მძიმე ბრძოლამ და დაძაბულობამ უტყუარი დაღი დაასვა დინამოელთა თამაშს. ეს თავიდანვე იგრძნეს ლენინგრადელებმა და იერიში წარმართეს ცენტრიდან. საიდაც მაღალი ტანის ერიომკინა აშკარად ჩაგრავდა ასევე ტანმაღალ მოსკოველ ვორონინას. ცენტრალურ თავდამსხმელთა დუელი მატჩის პირველ ნახევარში ლენინგრადელმა მოიგო, რაც სხვათა შორის, ანგარიშიდანაც ჩანს.

შესვენების შემდეგ გუნდებმა როლები შეცვალეს. „დინამომ“ მტკიცედ იგდო ხელთ ინიციატივა. ბოლოსდაბოლოს თავისი ადგილი მონახა ვორონინამ, მთელი ძალით ამოქმედდა მოსკოველთა „მსუბუქი არტილერია“ — სწრაფი და გონებამახვილური დუეტი ბუზჩიკოვა — დმიტრიევა. ლენინგრადელთა თამაშის ღერძი საბოლოოდ გადატყდა. დაახლოებით 28-ე წუთიდან დინამოელებს ხელთ ეპყრათ ინიციატივა და იგი მატჩის ბოლომდე შეინარჩუნეს. III ადგილი თასის გათამაშებაში საპატიო შედეგია ახალგაზრდული კოლექტივისთვის, რომელსაც წინ აქვს მომავალი.

ტტტ (რიგა) — სპი (თბილისი) 68:58 (28:28). ამ მარცხის გამო საყვედური არ ეთქმით მასპინძლებს. იგი დაგეგმილი ჰქონდა გუნდსაც და მის გულშემატკივრებსაც. მაგრამ ნათქვამია, მადა ჭამაში მოდისო და პირველი ნახევრის მსვლელობამ იმედის რაღაც ნაპერწკალი გაუღვივა ყველას.

ფინალური მატჩის წინ ორთავე გუნდი რთული ფსიქოლოგიური პრობლემების გადაწყვეტის წინაშე აღმოჩნდა. სპი ერთადერთი გუნდია ჩვენს ქვეყანაში, რომელსაც ბოლო წლებში რამდენიმეჯერ ჰყავს დამარცხებული ტტტ. ეს იყო, ასე ვთქვათ, ქულა თბილისელთა სასარგებლოდ. მეორე ქულას მასპინძლებს აძლევდა საკუთარი მოედნის უპირატესობა. სხვათა შორის, ამ ორმა ფაქტორმა მთელი ძალით იჩინა თავი მატჩის პირველ ნახევარში.

სპი-მ ძლიერ მეტოქესთან 20-წუთიან ბრძოლაში საპატიო ფრეს მიაღწია. მაგრამ მეორე ტაიმში მისი ძალები ერთთავად შესუსტებული აღმოჩნდა. გამოცდილმა მეტოქემ ბოლოსდაბოლოს გადალახა ნერვიულობის ზღუდე და შეხვედრის მსვლელობა მისთვის სასურველ ჩარჩოში მოაქცია. ასეც უნდა ყოფილიყო. ტტტ-ს თამაშის დღევანდელი მანერა შესაძლოა საკამათო იყოს, მაგრამ მისი ძალა და შესაძლებლობანი უმაღლეს შეფასებას იმსახურებს.

ვაჟები

„სტროიტელი“ (კიევი) — „კალევი“ (ტარტუ) 89:70 (42:30). როგორც მოსალოდნელი იყო, უკრაინელმა კალათბურთელებმა გამარჯვება იზეიმეს და თასის გათამაშებაში სულ მცირე II ადგილი გაინაღდეს. „კალევი“ თავის მეტოქეზე შესამჩნევად სუსტად გამოიყურებოდა. გუნდს აკლდა სამი წამყვანი წევრი — ტომსონი, ტამისტე და კრიკუნი. დაგვეთანხმებით, რომ ეს აუნაზღაურებელი დანაკლისია კოლექტივისთვის, რომელსაც შემადგენლობაში არ ჰყავს არც ერთი გიგანტი და ფონს ძირითადად ცალკეულ მოთამაშეთა მაღალი ტექნიკით გადის. „სტროიტელი“ სჯობდა მეტოქეს ყველა საკვანძო პუნქტში და მისი წარმატებაც კანონზომიერი იყო.

„დინამო“ (თბილისი) — „დინამო“ (მოსკოვი) 100:91 (50:51). პრინციპული დავა მოიგეს მასპინძლებმა ლამაზად, დამსახურებულად. ეს იყო ბრძოლის ლოგიკით ნაკარნახევი გამარჯვება უმაღლეს დონეზე, რომელმაც თბილისელებს საპატიო ჯილდოსკენ გაუხსნა გზა. ახლა, როცა განელდა შაბათისა და კვირის მატჩების შთაბეჭდილება, თამამად შეიძლება ვთქვათ, რომ ამ შეხვედრის მოგებით თბილისის „დინამომ“ ფაქტიურად მოიპოვა თასი.

ბრძოლა მძაფრი და საინტერესო იყო მთელი 40 წუთის მანძილზე, მაგრამ ძირითადი მოვლენები მაინც შესვენების შემდეგ განვითარდა, როცა საქმეში ჩაერია თბილისელთა ვეტერანი ა. ლეჟავა. სწორედ მისი მიზეზით იყო რღვევა მეტოქის შემადგენლობამ. ლეჟავამ შეიწირა პეტროვი, სოკოლოვი, ცინმანი, იზბიცკი, თითქმის მთელი ძირითადი ხუთეული. და მაინც, სტუმრების გუნდი საოცრად სიცოცხლისუნარიანი აღმოჩნდა. ბრძოლა მან შეწყვიტა მხოლოდ შეხვედრის მიწურულში, როცა ყველაფერი უკვე გარკვეული იყო.

„დინამო“ (მოსკოვი) — „კალევი“ (ტარტუ) 95:81 (47:29). ძალები აშკარად უთანაბრო იყო ჯერ თუნდაც იმიტომ, რომ ესტონელებს არაფერი გააჩნდათ პეტროვის საწინააღმდეგოდ. მოსკოველთა ცენტრალური თავდამსხმელი განუკითხავად ბატონობდა ორთავე ფარზე და თავის რეკეტიულ პარტნიორებს თავისუფლად თამაშის საშუალებას აძლევდა. „კალევი“, როგორც ყოველთვის, მოქმედებდა მონდომებით, აკადემიურად, მაგრამ მწვარე განაჩენს თავიდანვე შერიგებული იყო.

„დინამო“ (თბილისი) — „სტროიტელი“ (კიევი) 88:78 (49:45). შეხვედრის დასაწყისში ინიციატივას „სტროიტელი“ ფლობდა. განსაკუთრებით აქტიური იყო უკრაინელთა ცენტრალური თავდამსხმელი ვალტინი. სწორედ მისი დამსახურებაა, რომ „სტროიტელს“ ერთხანს ანგარიშში მიჰყავდა. დაახლოებით მეცხრე წუთზე დაწინაურდნენ თბილისელები. ორი-სამი წუთის შემდეგ კი მათი უპირატესობა უკვე აშკარა გახდა. და აი, სწორედ ამ მომენტში მოადუნეს დინამოელებმა ყურადღება და „სტროიტელს“ ანგარიშის შემცირების საშუალება მისცეს.

შესვენების შემდეგაც ერთხანს თბილისელებს პირველი ტაიმის ინერტულობა გამოჰყვათ, რაც კარგად გამოიყენეს მეტოქეებმა და თამაშის სადავეები ხელთ იგდეს. საჭირო გახდა ერთხელ უკვე მოგებული მატჩის ხელახლა მოგება. ამ კრიტიკულ მომენტში თბილისელმა კალათბურთელებმა საუკეთესო საბრძოლო თვისებები გამოამჟღავნეს. ტონის მიმცემი გუნდის ვეტერანები — მოსეშვილი და უგრეხელიძე გამოდგნენ. მათი ოსტატური სროლები და ფარქვეშ ეფექტური გასვლები გადამდები აღმოჩნდა დანარჩენი პარტნიორებისთვისაც. მთელი ძალით ამოქმედდა შეტევის მძლავრი მექანიზმი. „სტროიტელმა“ ვერ გაუძლო ამ მაპირებულ დაწოლას და ნელ-ნელა დათმო ინიციატივა.

ბრძოლის ბედი 35-ე წუთისთვის ცხადი გახდა. საჭირო იყო მოპოვებული უპირატესობის შენარჩუნება. „დინამომ“ წარმატებით გაართვა თავი ამ ამოცანასაც და საწადელს მიაღწია.

ნ. გუგუშვილი.

● ●

სსრ კავშირის თასის გათამაშებებში (ნახევარფინალები და ფინალები) მონაწილეობა აქვს მიღებული ვაჟთა 8 და ქალთა 12 კოლექტივს. აი ისინი: ვაჟები — „დინამო“ (თბილისი), „დინამო“ (რიგა), სკიფ (კაუნასი), ვვს (მოსკოვი), „დინამო“ (მოსკოვი), უსკა — „კალევი“ (ტარტუ), „სტროიტელი“ (კიევი), სვერდლოვსკის გუნდი. ქალები — „დინამო“ (მოსკოვი), მაი (მოსკოვი), „დინამო“ (კიევი), სკიფ (რიგა), „ნაუკა“ — „ბურევესტნიკი“ (ლენინგრადი), სასოფლო სამეურნეო აკადემია (რიგა), „ისკრა“ (ლენინგრადი), სკიფ (ბაქო), „სტროიტელი“ (მოსკოვი), „სპარტაკი“ (ლენინგრადი), ტტტ (რიგა), „ბურევესტნიკი“ (თბილისი).

● ●

სსრ კავშირის თასის გათამაშებაში მონაწილეობის აბსოლუტური რეკორდი ეკუთვნით ჩვენი რესპუბლიკის კალათბურთელ ვაჟებს. ისინი ყველა 6 ტურნირის მონაწილენი არიან. მათ კვალდაკვალ მიყვებიან ესტონელი ვაჟები და ლენინგრადელი ქალები — 5-5, ლატვიის ქალთა და ვაჟთა კოლექტივები, უკრაინის ვაჟთა გუნდი და მოსკოვის „დინამო“ (ქალები) — 4-4, მოსკოვის საავიაციო ინსტიტუტი (ქალები), მოსკოვის „დინამო“ (ვაჟები) — 3-3, მოსკოვის ვვს-ის ვაჟთა გუნდი — 2, სვერდლოვსკის და კიევის „სტროიტელის“ ვაჟთა, აგრეთვე ბაქოს, ესტონეთისა და თბილისის ქალთა კოლექტივები — 1-1.

● ●

სსრ კავშირის თასის გათამაშების ტექნიკური შედეგები ასეთია. ვაჟები. 1949 წ. 1. „დინამო“ (თბილისი), 2. „დინამო“ (რიგა), 3—4. უსკა (ტარტუ), „დინამო“ (მოსკოვი); 1950 წ. 1. „დინამო“ (თბილისი), 2. „დინამო“ (მოსკოვი), 3-4. უსკა (ტარტუ), სკიფ (კაუნასი); 1951 წ. 1. საქართველო, 2. ვვს (მოსკოვი), 3-4. ლატვია, ესტონეთი. 1952 წ. 1. „დინამო“ (რიგა), 2. ვვს (მოსკოვი), 3-4. „დინამო“ (თბილისი), უსკა (ტარტუ); 1953 წ. 1. „ჟალგირისი“ (კაუნასი), 2. „დინამო“ (თბილისი), 3-4. „დაუგავა“ (რიგა), სვერდლოვსკი; 1969 წ. 1. „დინამო“ (თბილისი), 2. „სტროიტელი“ (კიევი), 3. „დინამო“ (მოსკოვი), 4. „კალევი“ (ტარტუ). ქალები. 1949 წ. 1. „დინამო“ (მოსკოვი), 2. „დინამო“ (კიევი), 3-4. სკიფ (ბაქო), უსკ (ტარტუ); 1950 წ. 1. „დინამო“ (კიევი), 2. მაი (მოსკოვი), 3-4. სას. სამ. აკადემია (რიგა), „ნაუკა“ (ლენინგრადი); 1951 წ. 1. უკრაინა, 2. „დინამო“ (მოსკოვი), 3-4. „ისკრა“ (ლენინგრადი), ლატვია; 1952 წ. 1. მაი (მოსკოვი), 2. სკიფ (რიგა), 3-4. „სპარტაკი“ (ლენინგრადი), „დინამო“ (კიევი); 1953 წ. 1. „დინამო“ (მოსკოვი), 2. „ისკრა“ (ლენინგრადი), 3-4. მაი (მოსკოვი), „სტროიტელი“ (მოსკოვი). 1969 წ. 1. ტტტ (რიგა), 2. სპი (თბილისი), 3. „დინამო“ (მოსკოვი), 4. „ბურევესტნიკი“ (ლენინგრადი).

● ●

სსრ კავშირის თასის გათამაშებებში ყველაზე დიდი წარმატება აქვთ მოპოვებული საქართველოს კალათბურთელ ვაჟებს. თბილისის „დინამო“ სამჯერ იყო საპატიო ჯილდოს მფლობელი. ერთხელ თასი საქართველოს ნაკრებმა დაისაკუთრა. თასის ორგზის კავალერია მოსკოვის „დინამოსა და უკრაინის ქალთა კოლექტივები. საპატიო ჯილდოს თითოჯერ ფლობდნენ: რიგის „დინამო“, კაუნასის სკიფ-ი (ვაჟები), მოსკოვის საავიაციო ინსტიტუტი და რიგის ტტტ (ქალები).

● ●

ცალკეულ კალათბურთელთაგან სსრ კავშირის თასის მრავალგზის მფლობელად ითვლებიან: ლ. ინწკირველი („დინამო“, თბილისი) — 3, შ. ქორქაშვილი („დინამო“, თბილისი) — 3, დ. გოძიაშვილი („დინამო“, თბილისი) — 3, გ. რუხაძე („დინამო“, თბილისი) — 3, ნ. ჯორჯაძე („დინამო“, თბილისი) — 2, ო. ქორქია („დინამო“, თბილისი) — 2, ა. მესხი („დინამო“, თბილისი) — 2, ჯ. ნიჟარაძე („დინამო“, თბილისი) — 2, მ. კეკელიძე („დინამო“, თბილისი) — 2, ფ. მეძმარიაშვილი („დინამო“, თბილისი) — 2, ნ. მაქსიმელიანოვა („დინამო“, მოსკოვი) — 2, ნ. მაქსიმოვა („დინამო“, მოსკოვი) — 2, ვ. ეროფეევა („დინამო“, მოსკოვი) — 2, ლ. ლობანოვა („დინამო“, მოსკოვი) — 2, ი. ბურდინა („დინამო“, კიევი) — 2, ნ. პიმენოვა („დინამო“, კიევი) — 2, ზ. სტასიუკი („დინამო“, კიევი) — 2, მ. კოზლოვსკაია („დინამო“, კიევი) — 2, ა. კრავჩენკო („დინამო“, კიევი) — 2, ლ. ვისოცკაია („დინამო“, კიევი) — 2, გ. ბარანოვსკაია („დინამო“, კიევი) — 2.

ფეხბურთი 69

ქალაქები, გოლები, ქვოტები

16 სექტემბერს გაიმართა სსრ კავშირის საფეხბურთო ჩემპიონატის მორიგი ტურის მატჩები უმაღლესი ლიგის გუნდებს შორის.

მოსკოვში ერთმანეთს შეხვდნენ ადგილობრივი გუნდები — „დინამო“ და „ტორპედო“. დინამოელებმა გაიმარჯვეს ანგარიშით 4:2. მათგან გატანილი გოლების ავტორები იყვნენ ავრუცკი და კოზლოვი (2-2), ხოლო დამარცხებულთაგან — ვორონინი და ლენიოვი.

2 მატჩი შედგა „ქვესთა ტურნირის“ მონაწილეთა შორის და ორივე დამთავრდა ფრედ: „კრილია სოვეტოვი“ — „ურალმაში“ — 2:2 და „კაირატი“ — „ლოკომოტივი“ — 0:0.

ეკრანი ყვავი

● ტურინი, 16 სექტემბერი. იტალიის ამ ქალაქში სტარტი აიღო მოყვარულ ჩოგბურთელთა ევროპულმა ჩემპიონატმა. შეჯიბრების პირველ დღეს საბჭოთა სპორტსმენმა ს. ლიხაჩოვმა მოუგო ნორვეგიელ როსს — 6:3, 6:2, ვ. კოროტკოვმა (სსრ კავშირი) — არგირიუს (საბერძნეთი) — 6:0, 6:1. ა. ვოლკოვი დამარცხდა ჩეხოსლოვაკიელ ხრებეცთან — 6:8, 2:6, ეგოროვი კი — ხუტკესთან (ჩეხოსლოვაკია) — 6:2, 3:6, 2:6. სსრ კავშირის ჩემპიონმა პ. კივიმ სძლია შვეიცარიელ კინდრელს — 6:1, 6:0. ასევე გაიმარჯვა მ. ჩუვირინამაც, რომელმაც მოუგო ნორვეგიელ ჯნირვორდს — 6:0, 6:3. იმარჯვა ო. მოროზოვამაც. მისი „მსხვერპლი“ გახდა ბულგარელი რადკოვა — 6:3, 6:2.

● სოფია, 16 სექტემბერი. 19 ქვეყნის 140 მოჭიდავე მიიღებს მონაწილეობას თავისუფალ მოჭიდავეთა ევროპულ ჩემპიონატში, რომელიც დაიწყება ბულგარეთის დედაქალაქში 19 სექტემბერს. შეჯიბრება ჩატარდება ვ. ლევსკის სახელობის სტადიონზე.

● ზელენა-გურა, 16 სექტემბერი. აქ გამართულ ველოსიპედისტთა მრავალდღიან რბოლაში სსრ კავშირის სახელით გამოდიოდა პროფკავშირთა ნაკრები გუნდი, რომელმაც მეორე ადგილი დაიკავა. პირველობდნენ შეჯიბრების მასპინძლები — პოლონელები. პირად პირველობაში საბჭოთა მრბოლელი ე. ექსუზიანი მხოლოდ მეშვიდე იყო. გაიმარჯვა პოლონელმა რ. შურკოვსკიმ.

● ლაიპციგი, 16 სექტემბერი. ცნობილი გერმანელი ანტიფაშისტი-სპორტსმენის ვ. ზეელენბინდერის მემორიალში მონაწილეობდნენ სსრ კავშირის, ბულგარეთის, გდრ-ის, უნგრეთის, რუმინეთის, ჩეხოსლოვაკიისა და ფინეთის კლასიკური სტილის მოჭიდავეები. წონითი კატეგორიების მიხედვით პირველობდნენ: სეპალა (ფინეთი), ისმაილოვი (სსრ კავშირი), ფარკაში (უნგრეთი), ტულუპოვი (სსრ კავშირი), ჰენკელი, პოლი (ორივე — გდრ), ნოვიკოვი (სსრ კავშირი), პერკაი, კიში (ორივე — უნგრეთი), კოჩნევი (სსრ კავშირი).

● ბონი, 16 სექტემბერი. საკურორტო ქალაქ გარმიშ-პარტენკირხენში სტარტი მიეცა „სამოტოციკლეტო ოლიმპიადას“, რომელშიც ევროპის 17 ქვეყნის 325 სპორტსმენი მონაწილეობს. პირველი დღის შეჯიბრების შემდეგ ლიდერობენ გდრ-ის სპორტსმენები. II ადგილზე არიან ჩეხოსლოვაკიელი, მესამეზე — ავსტრიელი მრბოლელები.

სსრ კავშირის პირველობა

ორი ფორვარდი ძალზე ცოტაა

თბილისი. „ლოკომოტივის“ სტადიონი. 16 სექტემბერი.

„დინამო“ (თბილისი) — „ნეფტჩი“ (ბაქო) 1:1 (0:0).

„დინამო“: ურუშაძე, ძოძუაშვილი, კანთელაძე, რეხვიაშვილი, ქოხონელიძე, პეტრიაშვილი, ილიადი, ასათიანი, კუტივაძე, გ. ნოდია, ლ. ნოდია.

„ნეფტჩი“: კრამარენკო, ყულიევი, ბრუხტი, ბაბაევი, ტროფიმოვი, მირზოიანი, ზეინალოვი, შევჩენკო, რახმანოვი (აბდულაევი), სმოლნიკოვი (ეინულაევი), სტეკოლნიკოვი.

მსაჯი პ. კაზაკოვი (მოსკოვი).

ვისთან, თუ არა ბაქოს „ნეფტჩისთან“, და ისიც საკუთარ მინდორზე, უნდა ითამაშოს თბილისის „დინამომ“ მოგებაზე? ასეთი ქულები წინასწარ ივეგმება, ამის შესაბამისად კომპლექტდება გუნდიც, მასში მაქსიმალური შესაძლო რაოდენობით შეჰყავთ ფორვარდები და შუა ხაზის მოთამაშეებსაც საიერიშო ფუნქციებს აკისრებენ.

მაგრამ გადახედეთ თბილისის „დინამოს“ 16 სექტემბრის შემადგენლობას და თქვენთვის მაშინვე ცხადი გახდება, რომ გუნდის ხელმძღვანელობამ ვერ შეძლო გამოეყვანა მინდორზე თავდამსხმელთა საკმაო რაოდენობა. პირიქით, ჩვენ არ გვახსოვს ასე „ხელმოკლედ“ გვქონოდეს საქმე წინა ხაზში. აქ „დინამოს“ სულ 2 მოთამაშე ჰყავდა — ძმები ნოდიები. მიზეზი? მიზეზი სულ „უბრალოა“: მეტრეველს ფეხი აქვს დაშავებული, გავაშელი ტრავმის მერე ფორმაში არაა, სხვა ფორვარდი კი გუნდს არა ჰყავს. აი, ამის გამო იყო, რომ დინამოელებმა „ნეფტჩისთან“ 4 ნახევარმცველი გამოიყვანეს და, ამასთან, ოთხივე მათგანი ტიპიური შუა ხაზის მოთამაშე იყო. პეტრიაშვილი, ილიადი, ასათიანი და კუტივაძე მთელი მატჩის მანძილზე მოქმედებდნენ, როგორც ყოველთვის, როცა „დინამოს“ წინ 3 ან 4 თავდამსხმელი ჰყავს ხოლმე, ეს კი გამარჯვებისთვის არ გამოდგა საკმარისი. ისინი ხშირად აყოვნებდნენ შეტევის განვითარებას, აჩერებდნენ ბურთს, არ მიმართავდნენ სწრაფ, შორეულ გადაცემებს და ორივე ნოდია ფაქტიურად საკუთარი „თვითმოქმედების“ იმედით იყო დარჩენილი.

„ნეფტჩის“ ყოველმხრივ უწყობდა ხელს ფრე. ამიტომ გუნდს ეპიზოდური კონტრშეტევების მეტი არც უცდია არაფერი და შუა მინდორზე, აგრეთვე, საჯარიმო მოედანზე მოუყარა თავი თავის ძირითად საბრძოლო ძალებს. ეს სავსებით საკმარისი აღმოჩნდა საიმისოდ, რომ მოეხდინა „დინამოს“ 2 ფორვარდის ნეიტრალიზება და სრულ მზადყოფნაში დახვედროდა ნახევარმცველებს, სანამ ისინი ნელი ტემპით უახლოვდებოდნენ მის კარს.

კარში დარტყმები და სახიფათო მომენტები თითქმის არ იყო. მართალია, საერთო უპირატესობა დინამოელებს ჰქონდათ, მაგრამ არა ისეთი, რომ მას ხელსახები შედეგები მოეტანა. გ. ნოდიას, ლ. ნოდიას და კუტივაძეს სხვადასხვა დროს შეეძლოთ გამოეყენებინათ ხელსაყრელი მომენტები, მათი საბოლოო დარტყმები კი არ იყო ზუსტი.

ანგარიში გაიხსნა 55-ე წუთზე. ბრუხტიმ, რომელიც ჩვეულებისამებრ უხეშად თამაშობდა, კარის სიახლოვეს წააქცია გ. ნოდია. ილიადიმ შეუცდომლად შეასრულა 11-მეტრიანი დარტყმა — 1:0.

ბრძოლა ამის შემდეგ საგრძნობლად გამწვავდა. ბაქოელებმა 2 მოთამაშე შეცვალეს და ორივე შეტევაში ისროლეს. ამან საბოლოოდ გამოიღო შედეგი, თუმცა გოლი, რომელიც თბილისელთა კარში იქნა გატანილი, მხოლოდ და მხოლოდ „დინამოს“ მცველთა სინდისზეა. მიმდინარეობდა მატჩის 88-ე წუთი, როცა შევჩენკომ მარცხენა ფრთიდან მიაწოდა კარის წინ. იქ თბილისელთა რამდენიმე მცველი იყო, რომლებსაც არავითარ შემთხვევაში არ უნდა დაეთმოთ ბურთი მოწინააღმდეგისთვის. მათ კი ვერ შეძლეს სრულიად ელემენტარულ პოზიციაში გარკვევა, დააგვიანეს და სტეკოლნიკოვმა იხსნა თავისი გუნდის ქულა—1:1.

რ. ქორიძე.

„ა“ კლასი I ჯგუფი

გათამაშების ცხრილები

მდგომარეობა 18 სექტემბრისთვის

I-XIV ადგილები

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
„სპარტაკი“ (მოსკოვი)	18	14	3	1	30—6	31
„დინამო“ (კიევი)	17	11	5	1	21—6	27
„ტორპედო“ (მოსკოვი)	20	8	8	4	21—14	24
„დინამო“ (თბილისი)	18	8	7	3	22—12	23
ცსკა	17	9	5	3	16—7	23
„დინამო“ (მოსკოვი)	20	8	6	6	31—21	22
„შახტიორი“ (დონეცკი)	18	4	7	7	16—20	15
„ჩერნომორეცი“ (ოდესა)	19	5	5	9	11—18	15
სკა (როსტოვი)	18	6	3	9	17—26	15
„ნეფტჩი“ (ბაქო)	19	3	9	7	15—22	15
„ზარია“ (ლუგანსკი)	19	3	7	9	15—23	13
„ზენიტი“ (ლენინგრადი)	17	4	5	8	13—22	13
„დინამო“ (მინსკი)	19	2	7	10	10—21	11
„ტორპედო“ (ქუთაისი)	19	4	3	12	14—34	11

XV-XX ადგილები

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
„არარატი“ (ერევანი)	28	12	8	8	41—32	32
„პახტაკორი“ (ტაშკენტი)	27	11	6	10	29—30	28
„კაირატი“ (ალმა-ათა)	27	7	9	11	23—29	23
„კრ. სოვეტოვი“ (კუიბიშევი)	28	7	7	14	32—39	21
„ურალმაში“ (სვერდლოვსკი)	28	6	8	14	15—31	20
„ლოკომოტივი“ (მოსკოვი)	28	3	9	16	19—42	15

„სინათლე“ შინ თამაშობს

22 სექტემბერს თბილისში, „სინათლის“ სტადიონზე (ვექალის გზატკეცილი № 92) გაიმართება საინტერესო მატჩი ფეხბურთში. ესაა სსრ კავშირის თასის მეოთხედფინალური შეხვედრა ფიზკულტურული კოლექტივების გუნდებისთვის. ადგილობრივი „სინათლე“ მიიღებს ლვოვის „სოკოლს“.

მატჩი დაიწყება 16 საათსა და 30 წუთზე.

• KOPANA • ФУТБОЛ • ფეხბურთი • LABДARUGAS •

მილუტინოვიჩი აღარ ითამაშებს

განთქმული იუგოსლაველი ფეხბურთელი მ. მილუტინოვიჩი, რომელმაც ამ რამდენიმე წლის წინ დაანება თავი თამაშს, ერთხანს მწვრთნელად მუშაობდა. მაგრამ შემდეგში მიიჩნია, რომ ეს გადაწყვეტილება ნაადრევი იყო და ისევ დაუბრუნდა მინდორს. სხვათა შორის, მილუტინოვიჩის გადაწყვეტილება რამდენიმე წამყვანმა მწვრთნელმა სამართლიანად ჩათვალა და ისიც ძალიან დაეხმარა თავის კლუბ „ოფკ ბელგრადს“. რა თქმა უნდა, ცენტრალური თავდამსხმელი შესამჩნევად ჩამოუვარდებოდა უწინდელ მილუტინოვიჩს, მაგრამ ახალგაზრდები ბევრ სასარგებლოს სწავლობდნენ მისგან.

როგორც ამ დღეებში ბელგრადში გამოცხადდა, 36 წლის მილოშ მილუტინოვიჩი დაინიშნა „ოფკ ბელგრადის“ მთავარ მწვრთნელად.

თასისთვის ბრძოლა დაიწყო

გუშინ ევროპის ქალაქებში დაიწყო კონტინენტის ქვეყნების ჩემპიონთა თასის გათამაშება ფეხბურთში. ამ პოპულარულ ტურნირში მონაწილეობს თასის ბოლო მფლობელი, იტალიის „მილანი“. ზედა სურათზე აღბეჭდილია „მილანი“ ფინალური მატჩის მოგების შემდეგ. დგანან (მარცხნიდან) — რივერა, როზატო, მალატრაზი, სორმანი, პრატი, კუდიჩინი; პირველ რიგში — პეტრინი, ანკილეტი, ფოლი, ტრაპატონი, ლოდეტი.

ფინალურ მატჩში, რომელიც მადრიდში გაიმართა, „მილანმა“ დაამარცხა ჰოლანდიის „აიაქსი“ ანგარიშით 4:1. სამი გოლი გაიტანა პრატიმ. სურათზე (მარჯვნივ): პრატი საპატიო თასით ხელში.

„სელტიკის“ კრიზისი

წლების განმავლობაში „სელტიკი“ ბრწყინვალე შედეგებით გამოდიოდა შოტლანდიის ჩემპიონატში, თასზე, აგრეთვე ე. წ. „ლიგის თასზე“. ახლა ამ წამყვან გუნდს უჭირს. ძირითად ფეხბურთელთა ნაწილი ხანში შევიდა, ახალგაზრდები კი ჯეროვნად ვერ ცვლიან მათ. როგორიც არ უნდა იყოს „სელტიკის“ შედეგები 1969-70 წლების სეზონში, გუნდი მაინც ვერ გაიმეორებს შარშანდელს, როცა იგი ჩემპიონიც გახდა, თასის მფლობელიც და „ლიგის თასსაც“ დაეუფლა. „სელტიკი“ უკვე გამოეთიშა „ლიგის თასის“ გათამაშებას.

ამ პრიზისთვის გუნდები ორ-ორჯერ ხვდებიან ერთმანეთს. „სელტიკმა“ ჯერ სძლია თავის მუდმივ მეტოქე „გლაზგო რეინჯერსს“ (2:1), მაგრამ დიდი ანგარიშით წააგო საპასუხო შეხვედრა (0:4).

ლიდერობენ მოსკოველები

17 სექტემბერი (ტელეფონით, ჩვენი კორ.). ბათუმში გრძელდება „ბურევესტნიკის“ ცენტრალური საბჭოს წყალბურთელთა ჩემპიონატი. II ტურში ვოლგოგრადისა და ლენინგრადის გუნდებმა ფრედ (5:5) ითამაშეს. ასეთივე ანგარიშით დამთავრდა თბილისისა და მინსკის თანაკლუბელთა შეხვედრაც.

კიევის წარმომადგენლები დამარცხდნენ მოსკოველ წყალბურთელებთან — 3:5.

III ტურში თბილისელმა სტუდენტებმა სძლიეს (6:5) ლენინგრადელებს. ასეთივე ანგარიშით ვოლგოგრადის გუნდმა დაამარცხა კიეველები. მინსკისა და მოსკოვის წყალბურთელთა შეხვედრა ფრედ (2:2) დამთავრდა.

სამი ტურის შემდეგ 5 ქულით ლიდერობს მოსკოვის გუნდი. 4-4 ქულით II-III ადგილს იყოფენ თბილისისა და მინსკის სტუდენტი წყალბურთელები.

ო. მურვანიძე.

რედაქტორის მოადგილე ზ. ჯაფარიძე.

ИНДЕКС 66448 საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ლენინის ქ. № 14. უე 07612